

hibaelhárítás tervezés, értékelés, kontroll (ellenőrzés), lényegfelismerés (lényeglátás), okok feltárása és helyzetfelismerés.

A munkamódszer, munkastílus kompetencia-csoport az adott szakképesítéshez jellemzően kötődő, célorientált, praktikus, normakövető és környezettudatos munkavállalói magatartást előmozdító rendszertani, illetve metodikai elemeket öleli fel: rendszerben való gondolkodás (rendszer szemlélet), módszeres munkavégzés, gyakorlatias feladatértelmezés, intenzív munkavégzés, körültekintés, elővigyázatosság, figyelem összpontosí-

tás, figyelem megosztás, nyitott hozzáállás, eredményorientáltság, és a környezet tisztán tartása.

A felnőttképzési szakma várja, hogy a fenti tartalmak – jogszabályi keretek között – a szakmai és vizsgakövetelményekben is mielőbb napvilágot lássanak. A fejlesztő munkának azok a dimenziói, melyek a kompetenciák mérésére, értékelésére, a modul és záróvizsgák tartalmára és eljárási szabályaira utalnak, – beleértve az előzetes tudás elismerésének lehetőségeit is – még kidolgozási fázisban vannak.

Dr. Henczi Lajos

Tanulópénzek

A szakképzési hozzájárulás vállalati felhasználási lehetőségei nagyon széleskörűek, mindezt táblázatba foglaltan is „bizonyítjuk”. A szakképzési hozzájárulás ugyanakkor érzékeny témakör, a jogszabályalkotásnak is kedvenc területe, szinte minden évben változnak bizonyos elemei. Így volt ez 2006-ban is. A változások jövőbeni trendjeit a 2005–2013. évekre szóló Szakképzés-Fejlesztési Stratégia foglalja össze. A változások közül a tanulók pénzbeli juttatásával foglalkozunk.

A szakképzési hozzájárulás felhasználási lehetőségét a táblázat mutatja.

A szakképzési hozzájárulás felhasználásának lehetőségei

A szakképzési hozzájárulási kötelezettség terhére figyelembe vehető költségek	Gyakorlati képzést nem szervezők (bevallás, befizetés, elszámolás → APEH)	Gyakorlati képzést szervezők (bejelentkezés, bevallás, befizetés, elszámolás → MPA Képzési Alaprész)	Gyakorlati képzést főtevékenységként szervezők szakképző iskolai tanulóknak (TEÁOR 8042) (bejelentkezés, bevallás, befizetés, elszámolás → MPA Képzési Alaprész)
	(1)	(2)	(3)
1. Tanulók, hallgatók pénzbeli juttatása, és díjazása	–	normatív felhasználás	normatív felhasználás
2. Tanulóknak, hallgatóknak juttatásai	–	felhasználás	felhasználás
3. Tanulók, hallgatók felelősségbiztosítása, orvosi ellátása	–	felhasználás	felhasználás
4. Szintvizsga szervezése	–	normatív felhasználás	normatív felhasználás
5. Munkaviszonyban álló oktató díjazása	–	normatív felhasználás	normatív felhasználás
6. Képzést szolgáló tárgyi eszközök	–	felhasználás	normatív támogatás
7. Alapképzést is szolgáló tanműhely költségei	–	felhasználás	normatív támogatás
8. Anyagköltség	–	normatív felhasználás	normatív támogatás
9. Saját dolgozó szakképzési költsége	felhasználás	felhasználás	
10. Szakképző iskolák, felsőoktatási intézmények fejlesztési támogatása	felhasználás	felhasználás	

- Ha 1. + 2. + 3. + 4. + 5. > Kötelezettség (Béreköltség 1,5%-a). → A kötelezettség feletti felhasználás visszaigényelhető.
- Ha 1. + ... + 9. < Kötelezettség. → Befizetés a kötelezettség 20%-ig (Ha a maradvány kevesebb, mint a kötelezettség 20%-a, értelemszerűen a maradványt kell befizetni)
- Ha 1. + ... + 9. + Kötelezettség 20%-a < Kötelezettség. → A maradékból támogathat iskolát a kötelezettség 75%-ig.
- Ha 1. + ... + 9. + Kötelezettség 20%-a + 10. < Kötelezettség. → A fennmaradó részt befizeti.

A tanulók díjazása, pénzbeli juttatása

Általános tapasztalat, hogy a szakmát tanuló fiatalok száma csökken. A csökkenés mértéke nagyobb, mint a demográfiai fogyás, mivel a más iskolatípusok vonzóbbak, mint a szakképző intézmények. További tapasztalat, hogy a munkanélküliség ellenére hiányszakmák sora alakult ki Magyarországon, amely nem csak a hazai termelést és szolgáltatást, hanem a külföldi befektetések növekedését is akadályozhatja. Az anomáliák enyhítésére és felszámolására vonzóbbá kell tenni a szakképzést, melynek egyik eszköze, hogy a szakmát tanulókat a tanulmányuk ideje alatt is jövedelemhez juttatják.

Havi díjazás

A tanulók díjazásánál alapvető különbséget kell tennünk abból a szempontból, hogy a képző helyen a tanuló tanuló szerződéssel vagy az iskolával kötött együttműködési megállapodás alapján vesz részt a

képzésben. A tanuló szerződéssel rendelkező hallgatóknak – szerződésük alapján – havonta díjazás jár. A tanuló szerződéssel nem rendelkezőknek csak a szorgalmi idő befejezését követő, összefüggő szakmai gyakorlat időtartamára jár díjazás. A tanuló pénzbeli juttatásának havi mértéke a szakképzési évfolyam első félévében – függetlenül az elméleti, illetőleg a gyakorlati képzési napok számától – a kötelező legkisebb munkabér legalább tizenöt százaléka. A tanulmányi kötelezettségének eredményesen eleget tett tanuló pénzbeli juttatásának mértékét a szakképzési évfolyam második, illetőleg további féléveiben – a tanuló tanulmányi előmenetelét és szorgalmát is figyelembe véve – az előző félévben nyújtott pénzbeli juttatás havi összegének legalább tíz százalékaival kell emelni. A pénzbeli juttatás összegéről tájékoztatni kell az illetékes szakképző iskolát.

A tanuló pénzbeli juttatását utólag, a munkajogi szabályok figyelembevételével kell kifizetni. A díjazás mértéke felülről is behatárolt, a kifizetés a minimálbér 50 %-a erejéig teljesíthető.

Tanuló pénzbeli juttatása (Ft-ban)

Év	Minimálbér (Ft)	Minimum			Maximum		
		%	Érték (Ft)	1999=100%	%	Érték (Ft)	1999=100%
1999.	22 500	10	2 250	100	20	4 500	100
2000.	25 500	10	2 550	113	30	7 650	170
2001.	40 000	7	2 800	124	30	12 000	267
2002.	50 000	6	3 000	133	30	15 000	333
2003. június 6-ig	50 000	6	3 000	133	30	15 000	333
2003. június 7-től	50 000	15	7 500	333	30	15 000	333
2004	53 000	15	7 950	353	50	26 500	589
2005	57 000	15	8 550	380	50	28 500	633
2006	62 500	15	9 375	417	50	31 250	694

Kiegészítő pénzbeli juttatás hiány-szakképesítés esetén

2007. szeptember 1-től, ha a tanuló a szakképzésben tanuló szerződés alapján vesz részt, a meghatározott pénzbeli juttatáson felül – adóterhet nem viselő járandóságként – havonta a kötelező legkisebb munkabér (minimálbér) húsz százalékának megfelelő mértékű kiegészítő pénzbeli juttatás illeti meg, amennyiben olyan szakképesítés megszerzésére irányuló szakképzésben vesz részt, amelyben a nemzetgazdaság igényeinek megfelelő szakképzett munkaerő nehezen biztosítható. A hiány-szakképesítésnek régiónkénti

jegyzékét a szakképzési hozzájárulásról és a képzés fejlesztésének támogatásáról szóló 2003. évi LXXXVI. törvény szabályozott regionális fejlesztési és képzési bizottság javaslata alapján a szociális és munkaügyi miniszter – a szakképesítésért felelős miniszterek véleményének figyelembevételével – teszi közzé az OKJ-ról szóló rendelet mellékletében. A hiány-szakképesítések régiónkénti jegyzékének összeállítására az illetékes regionális fejlesztési és képzési bizottságnak első alkalommal 2006. szeptember 30-ig kellett javaslatot tennie. Azt követően a jegyzékét legalább háromévenként kell felülvizsgálni.

Kapuvári Béla